

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Соціальна робота в громадах
(обов'язковий)

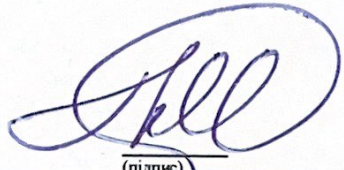
Реалізується в межах освітньої програми: «Соціальне забезпечення»
(назва)

за спеціальністю: 232 «Соціальне забезпечення»
(шифр, назва)

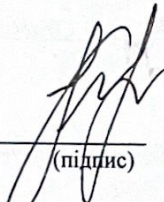
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2024

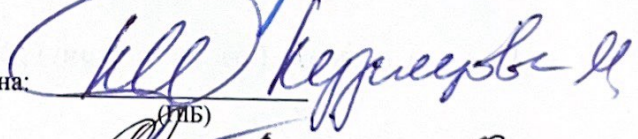
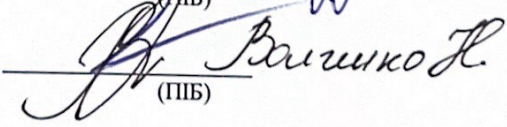
Розробник Катерина ГОРБАЧОВА, к.ю.н., доцент., доцент кафедри приватного та соціального права
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

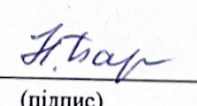
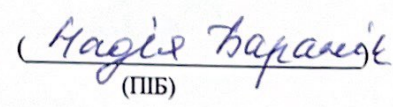
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>приватного та соціального права</u> (назва кафедри)	протокол від 10.06.2024 № 16
	Завідувач кафедри <u></u> Марина КУЗНЕЦОВА (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Наталія КЛЕЦОВА
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Олег РОГОВЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:
(ПІБ) (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 16.08 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Соціальна робота в громадах			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет/ Кафедра приватного та соціального права			
3.	Статус ОК	вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення» за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)				
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом: Весняного семестру для денної форми навчання – 4 семестр			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл: для денної форми навчання – 150 годин	Контактна робота(заняття)			
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	Самостійна робота
		Д	Д	Д	
		44	30		76
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач	Горбачова Катерина Миколаївна, доцент., доцент кафедри приватного та соціального права. Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, кабінет 109 г			
11.1	Контактна інформація	Ел. адреса: horbachova1990@gmail.com			
12.	Загальний опис освітнього компонента	У час війни професійна соціальна робота розширює напрями, методи і форми роботи, які, з одного боку, ґрунтуються на багаторічному досвіді, в тому числі міжнародному, з іншого – формується феномен української соціальної роботи на засадах морального обов'язку, взаємопідтримки, відданості кожного громадянина у поєднанні з професійною діяльністю фахівців соціальної роботи. Встановлено, що основним методом соціальної роботи є робота в громаді. Важливою ознакою соціальної роботи в громаді є стихійне поєднання благодійництва пересічних громадян як морального обов'язку та прагнення роботи із професійною діяльністю соціальних працівників. Цей досвід з точки зору феноменологічного підходу формується на основі українських традицій, напрацьовується в умовах кризи шляхом критичного мислення, екстрених рішень, ґрунтується на людиноцентризмі, ентузіазмі, благочинності, небайдужості та патріотизмі. Визначено, що соціальна робота в громаді під час війни здійснюється на чотирьох рівнях: соціальна робота на рівні органів місцевого самоврядування; соціальна робота на рівні територіальної громади; соціальна робота на рівні закладів соціальної сфери; соціальна робота на рівні жителів громад. Партнерами територіальних громад виступають громадські волонтерські організації. Згідно Закону України «Про соціальні послуги» серед надавачів соціальних послуг виступає недержавний сектор. І в такий тяжкий для			

		<p>країни час волонтери є окремим полком доброчинності: збирають і надають одяг, ліки, харчі для вразливих категорій населення; організують і поселяють біженців; надають допомогу військовослужбовцям і їхнім сім'ям; сприяють переміщенню постраждалих; забезпечують усіх необхідним на фронт: доставляють маскитні сітки, харчі, військовий одяг, ліки, інвентар та ін. Український досвід соціальної роботи засвідчує, що окремим суб'єктом допомоги в умовах війни є громадяни, які самоорганізуються у громадах, підтримують моральний стан вірою і справедливістю.</p> <p>Освітній компонент «Соціальна робота в громадах» спрямований на формування у студентів належної правової культури, закладення стійких психологічних стереотипів щодо безумовного дотримання вимог законодавства, захисту законних прав та інтересів учасників. Завданням вивчення (на основі всіх доступних форм і засобів навчання) є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечити повноцінне оволодіння студентами основних теоретичних положень з усіх правових навичок у соціальному праві та нормативно-правовою базою; - сформувані розуміння і вміння орієнтуватися у законодавчій базі; - навчити студентів професійно, грамотно і адекватно застосовувати чинне законодавство, що регулює суспільні соціальні відносини; - сформувані у них необхідні організаційні та вольові навички щодо впливу засобами правового характеру на регулювання зазначених відносин.
13.	Мета освітнього компонента	Надати студентам глибоких знань у сфері права соціального забезпечення, орієнтуватись в базі кола суспільних відносин, що регулюються соціальним правом; суб'єктів цих відносин; знати нормативно-правову базу забезпечення таких відносин, а також підстави виникнення та динаміку соціальних правовідносин, їх форму, зміст; порядок організації роботи в громадах; апарат регулювання праці в соціальних громадах.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень, Історія та теорія соціальної роботи, Економічні основи соціального забезпечення, Конституційне право України та місцеве самоврядування. Освітній компонент є основою для: Основи державної служби, Соціальний аудит та інспектування в системі соціальних служб.
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5785

**РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З
ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ**

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)								Як оцінюється РНД
	ПРН ¹	ПРН ²	ПРН ⁵	ПРН ⁷	ПРН ⁹	ПРН ⁹	ПРН ⁹	ПРН ⁹	
ДРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин; Аналізувати правові проблеми та вирішувати практичні завдання у галузі соціального права.	X								Проведення модульного контролю та атестаційного контролю
ДРН 2. Формувати правові позиції та здійснювати юридичні дії в відповідності з трудовим законодавством; проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	X		X						Практич на робота 1.1. Практич на робота 2.2.
ДРН 3. - Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу вивчення роботи в громаді; Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;	X			X					Практич на робота 1.3. Практич на робота 1.4. Практич на робота 1.5 Практич на робота 1.6.
ДРН 4. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи роботу в громаді; складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами	X		X		X			X	Практич на робота 1.7. Практич на робота 1.8. Практич на робота 1.9. Практич на робота 1.10.
ДРН 5. Складати карту громади	X		X			X		X	Практич на робота 2.1. Практич на робота

									2.2. Практич на робота 2.3. Практич на робота 2.4.
ДРН 6. Надавати обґрунтовані висновки щодо окремих фактичних обставин у роботі громади.	X		X		X		X	X	Практич на робота 2.5. Практич на робота 2.6. Практич на робота 2.7. Практич на робота 2.8.
ДРН 7. Добирати інструментарій для визначення проблемно-потребового поля членів громади	X		X		X			X	Практич на робота 2.9. Практич на робота 2.10.

**1. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
(ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)**

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота				Самост. робота				
	Лк	С		Самост. робота				Ітого	
	Денна	Заоч	Денна	Заочна	Денна	Заочна			
Тема 1. Уявлення про громаду та робота в ній 1. Понаття громади (общини, спільноти). 2. Типи громад 3. Межі та функції громади 4. Структура громади: формальні та неформальні характеристики. 5. Робота в громаді: український контекст.	4		4		9				8
Тема 2. Побудова та розвиток в громаді 1. Розвиток соціальної роботи в громаді. 2. Фази розвитку соціальної роботи. 3. Тактики й техніки, які застосовують для втручання при роботі в громаді. 4. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді.	4		2		8				1,2,3

<p>Тема 3. Соціальні служби та форми роботи з населення в громадах зарубіжних країнах</p> <p>1. Типи соціальних служб у громаді. 2. Зміст та форми роботи громадських центрів (Community Centers) в Америці, Канаді, Англії. 3. Реалізація різних форм соціокультурної анімації в культурно-дозвілєвих центрах. 4. Роль сімейних центрів в організації соціальної роботи на рівні громади. 5. Характеристика інноваційних інституцій та форм соціальної роботи в громаді в окремих європейських країнах.</p>	4		2		9				3,5,6
<p>Тема 4. Моделі соціальної роботи в громаді</p> <p>1. Практична робота в громаді: класифікація Д. Ротмана. 2. Сучасні класифікації моделей соціальної роботи у громаді. 3. Організація територіальної та віртуальної громад. 4. Організація догляду в громаді. 5. Організація громад за інтересами та етнічних громад.</p>	4		2		9				8
<p>Тема 5. Правові засади залучення громадян до участі в житті громади</p> <p>1. Політико-правове регулювання роботи в громаді за кордоном. 2. Українське законодавство про місцеве самоврядування й територіальну громаду. 3. Українське законодавство про форми участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування. 4. Українське законодавство про соціальні послуги та соціальне замовлення.</p>	4		2		8				3,6
<p>Тема 6. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді</p> <p>1. Завдання та навички соціальних працівників у громаді. 2. Ролі соціальних працівників у громаді та методи роботи з громадою.</p>	4		2		8				1,2,3,10,13,14,16

3. Стратегії і тактики діяльності. 4. Особливості застосування тактик: співпраці, кампанії та протистояння.								
Тема 7. Планування та реалізація соціальних програм у громаді 1. П'яти крокова модель впровадження програм в громаді. 2. Визначення проблем та ресурсів громади. 3. Планування програм у громаді. 4. Написання проєктів для громади і франдрейзинг. 5. Втілення програм у громаді. 6. Форми залучення членів громади.	4		2		9			1,2,3,4,10,18
Тема 8. Етика соціальної роботи в громаді. 1. Автономність, благодійність та соціальна справедливість як базові принципи роботи в громаді. 2. Етичні дилеми соціальної роботи в громаді. 3. Можливості та межі соціальної роботи в громаді.	4		4		9			1,2,3,4,7,13,16
Тема 9. Розробка і впровадження соціальних проєктів на локальному рівні. 1. Поняття соціального проєкту. 2. Різновиди соціальних проєктів. 3. Етапи розробки соціального проєкту в громаді. 4. Особливості соціального проєкту. 5. Моніторинг та оцінка соціальних проєктів у територіальній громаді.	4		2		9			3,5,9,13,16,19,20,21
Всього	44		30		76			

2. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Знати визначення громади у працях зарубіжних науковців, теоретичне визначення та класифікації громад	- проведення лекційних та практичних занять з використання мультимедійних технологій.	18	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт.	20
ДРН 2. Використовувати різноманітні інформаційні джерела	- проведення лекційних та практичних занять з використання пакету документів для створення громади	18	- аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	20
ДРН 3. Розрізнити типи соціальних служб у громаді, зміст та форми роботи громадських центрів	- під час викладання матеріалу використовувати метод діалогового навчання, співробітництво студентів	20	- аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	20
ДРН 4. Логічно викладати правничий матеріал із застосуванням знань різних джерел права.	- ознайомлення студентів з методами роботи у громаді з нормативно-правовою базою та іншими джерелами.	20	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань;	16

			- проходження тренувального тестування за кожною з тем.	
Всього годин		74		76

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Осінній 4 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1. 1	Модуль 1 (теми 1-5)	35 балів/35%	До 7 тиждень
2. 1.1.	Тестування	5 балів /5%	До 7 тижня
3. 1.2.	Усні опитування	10 балів /5%	щотижня
4. 1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	10 балів /5%	щотижня
5. 1.4	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /5%	До 7 тижня
6. 3.	Модуль 2 (теми 6-8)	35 балів/35%	15 тиждень
7. 3.1	Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
8. 3.2	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
9. 3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
10. 3.4	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 15 тижня
11. 3.3	Колоквіум (тема 7, 9)	5 балів /5%	До 15 тижня
12. 3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 15 тижня
13.	Іспит	30 балів	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ¹	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ²
Практичний кейс (підготовка,	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не</i>	<i>Більшість вимог виконано,</i>	<i>Виконано усі вимоги</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання,</i>

¹ Зазначити компонент сумативного оцінювання

² Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

презентація, захист)	<i>виконано</i>	<i>але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>завдання</i>	<i>продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	<i><3 балів</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>6-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-1 бал</i>	<i>2-3 бали</i>	<i>3-4 балів</i>	<i>5 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завдання не виконано</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>	<i>Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	1-10 тиждень

5	Оцінювання результатів колоквиуму	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна:

1. Голенко Є.М., Ковальов В.І. Право соціального забезпечення: запитання й відповіді. 2-е вид., Испр. і доп. - М.: Юриспруденція, 2022.
2. Горшков А.В. Право соціального забезпечення: Навчальний посібник. Омега-Л, 2019, 179 с.
3. Долженкова Г. Д. Право соціального забезпечення: конспект лекцій. - М.: Юрайт-Вид, 2007. - 187 с.
4. Мачульская Є.Є., Горбачова Ж.А. Право соціального забезпечення: Навчальний посібник для ВНЗ. 3-тє вид., Перераб. і доп. - М.: Книжковий Світ, 2021.
5. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. - Харків: Видавництво «ФІНН». - 2019. - 434 с.
6. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України. - К.: Знання, 2018. - 663 с.
7. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. - К.: Атіка, 2006. - 380 с.
8. Слозанська, Г. І. (2017). Категорії клієнтів фахівця із соціальної роботи в об'єднаній територіальній громаді. Щомісячний науково-педагогічний журнал Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Молодь і ринок». м. Дрогобич, № 2 (145), 68-74. Слозанська, Г. І. (2017).
9. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи в об'єднаній територіальній громаді. Формування професіоналізму фахівця в системі безперервної освіти : збірник наукових праць за матеріалами VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 20- 21 квітня 2017 р. / ДВНЗ «Університет «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» [наук. Ред..В.П.Коцур, Д.С.Мазоха]. Київ : Міленіум, 40-43.
10. Definition of Community Work: Community Work Knowledge and Skills. Web-site of Community Work Education and Training Network. (2016). Available at: http://www.cwetn.org/aandq/Definition_of_Community_Work.htm. Dunham, H. W. (1948).
11. Social psychiatry. American Sociological Review, 183-197. Dustin, D. (2016). The McDonaldization of social work. Routledge. Ford, R. (1994). The McDonaldization of Society: An investigation into the changing character of contemporary social life. Clinical Sociology Review, 12(1), 25. Giddens, A. 3. 1. 14. (2003). SOCIÁLNA PRÁCA Študijný program: Sociálny a misijný pracovník s rómskou komunitou.

Додаткова

1. Сташків Б.І. Право соціального обслуговування: Навч. посіб. - К.: Знання, 2007. - 567 с.
2. Кабаченко Н. Традиційні підходи та інноваційні програми для бездомних // Вісн. Нац. Акад. держ. управління при Президентові України. - 2006. - № 4. - С. 229-235.
3. Максимчук В. Призначення допомоги і надання соціальних послуг у сфері соціального страхування з тимчасової втрати працездатності // Бюл. Нац. Служби посередництва і примирення.- 2006. - № 10. - С. 21-32.
4. Музичук О.М. Соціально-адміністративні послуги в системі соціального забезпечення населення // Право і безпека. - 2006. - № 5/5. - С. 124-127.

5. Пасісниченко С. Правовий зміст понять «інвалід» та «інвалідність» // Підприємництво, господарство і право. - 2005. - № 11. - С. 138-140.
6. Пивоварська К.Б. Система соціальних послуг в Україні // Вісн. Акад. праці і соц. відносин Федерації профспілок України: Наук.-практ. Зб. - К.: Курс, 2007. - № 5(42). - С. 38-41.
7. Хорошаев Є.С. Правове регулювання соціального забезпечення в ЄС // Держава і право. Юридичні і політичні науки: Зб. Наук. Пр. - К.: ІДП НАН України, 2008. - Вип. 39. - С.591-599.
8. Теренс М. Ганслі. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. - К., 1996.
9. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Щукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. - Одеса, 2022. - 266 с.
10. Мокрицька Н.П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник / Н. П. Мокрицька. - Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 536 с.
11. Право соціального забезпечення : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / Л.О. Золотухіна та ін. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. – 230 с.

12. Нормативні акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 30, ст. 141.
2. Концепція соціального забезпечення населення України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 21 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — ;№ 6. — Ст.31.
3. Загальна декларація прав людини (00Н, 1948) // Права людини. Міжнародні договори України. Декларації, документи: Збірник. —К., 1992.
4. Конвенція МОП № 102 "Про мінімальні норми соціального забезпечення" // Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП.— К.: Основа, 1997. — Т. 3. — С.249.
5. Конвенція МОП № 128 "Про допомоги по інвалідності, по старості і у випадку втрати годувальника" // Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП. — К.: Основа, 1997. — Т. 3. — С. 249.
6. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 23, ст.121.
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 року № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 49-51, ст.376
8. Закон України "Про пенсійне забезпечення" № 1788-XII від 5 листопада // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 3. — Ст. 10.
9. Закон України "Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ" від 9 квітня// Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 29. — Ст. 399.

10. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 1 грудня 1998 р. № 284-ХІУ // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 2— 3. — Ст. 20.
11. Закон України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", від 20 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 15. — Ст. 190.
12. Закон України "Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ та їх соціальний захист" від 24 березня 1998 р. // Офіційний вісник України. — 1998. — № 15. — Ст. 564.

Інформаційні ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <https://www.president.gov.ua> – Офіційне інтернет-представництво Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
4. <http://land.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії
5. <http://www.pravoua.com.ua> – Офіційний сайт журналу «Право України».
6. <http://www.yurpractika.com> – Сайт газети «Юридична практика».
7. <http://lib.rada.gov.ua> – Сайт бібліотеки Верховної Ради України.
8. <http://www.nbu.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України

ім.

В.І. Вернадського.

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	✓		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	✓		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	✓		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	✓		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	✓		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	✓		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	✓		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	✓		
Література є актуальною	✓		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	✓		

Рецензенти:

Член проектної групи ОП

Соц. зав.

(назва)

Волченко Н.

(ПІБ)

(підпис)

Викладач кафедри

пр. п. т. т. соц.

(назва)

Курдюкова

(посада, ПІБ)

(підпис)